

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปบางประการของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งแบ่งเป็น

ข้อมูลทางด้านบุคคล

สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 94.60 และ ร้อยละ 5.40 เป็นเพศหญิง, โดยมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 43.20 โดยเฉลี่ยอายุ 39.05 ปี, สถานภาพการสมรส สมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 77 สมรสแล้ว, มีสมาชิกในครัวเรือน คิดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 คนต่อครัวเรือน มีการศึกษาอยู่ในระดับ ป.4 หรือเทียบเท่า โดยสมาชิกไม่เคยดำรงตำแหน่งผู้นำทางสังคม ร้อยละ 77 ส่วนสมาชิกที่เคยดำรงตำแหน่งผู้นำทางสังคม คือเป็นกรรมการสหกรณ์ ร้อยละ 12.20, ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ อยู่ระหว่าง 5 - 10 ปี โดยเฉลี่ยระยะเวลาการเป็นสมาชิก 8.85 ปี

ความรู้ของสมาชิกสหกรณ์เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทั่วไปของสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทั่วไปของสหกรณ์ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเลือกตั้งคณะกรรมการเป็นหน้าที่ของสมาชิก มีความเข้าใจร้อยละ 100 การแก้ไขระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ผู้มีอำนาจในการอนุมัติการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ ผู้ก่อตั้งสหกรณ์ และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ ก็คือสมาชิก ซึ่งสมาชิกมีความเข้าใจดี ร้อยละ 74.30 62.20 95.90 75.70 และ 56.80 ตามลำดับ

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ส่วนใหญ่มีรายได้จากการเลี้ยงโคนมอยู่ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท ร้อยละ 27 โดยมีรายได้เฉลี่ย 53,746.47 บาท รายได้อื่นๆ นอกจากการเลี้ยงโคนมอยู่ระหว่าง 0 - 10,000 บาท ร้อยละ 81.10 โดยมีรายได้เฉลี่ย 7,840.70 บาท ดังนั้นรายได้รวมจากการเลี้ยงโคนมและรายได้อื่นๆ อยู่ระหว่าง 30,001 - 60,000 บาท ร้อยละ 31.10 โดยมีรายได้เฉลี่ย 62,122.31 บาท จำนวนโคนมในฟาร์ม 5 - 15 ตัว ร้อยละ 62.10 เฉลี่ยจำนวนโคนมต่อฟาร์ม 9.04 ตัวซึ่งเมื่อสมาชิกมีรายได้จากการเลี้ยงโคนมอย่างเดียว สามารถพอเลี้ยงครอบครัวให้มีความสุขได้ ร้อยละ 78.40

ข้อมูลด้านจิตวิทยา

ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีความคาดหวังเห็นด้วยมาก โดยเฉพาะการได้รับความรู้ในการเลี้ยงโคนม มากขึ้นเกษตรกรมีทัศนคติต่อสหกรณ์ในด้านบวก โดยเฉพาะถ้าสมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือช่วยเหลือสหกรณ์ สหกรณ์มีโอกาสเจริญก้าวหน้าได้ ส่วนทัศนคติต่อสหกรณ์ด้านลบก็มีเช่นกันเช่นสมาชิกไม่แน่ใจว่าสหกรณ์เป็นแหล่งหาผลประโยชน์ของผู้ที่เข้ามาบริหารงาน เป็นต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกๆ ปี การเข้าร่วมถือหุ้นในสหกรณ์จะถือหุ้นตามระเบียบของสหกรณ์ การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสหกรณ์ สมาชิกจะให้ความร่วมมือเมื่อสหกรณ์ประสบปัญหานาน مدتคุณภาพต่ำ เช่น โดยการริคนมให้ถูกต้องตามวิธีการรีคนมให้สะอาด ดังนั้น โดยรวมการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

ผลการวิเคราะห์สมการแบบการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบ Stepwise Method และได้รวมกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อประมาณสมการ ซึ่งตัวแปรที่นำเข้ามาอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์ประกอบด้วยปัจจัย อายุ เพศ ระดับการศึกษา สภาพตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

สหกรณ์ ขนาดของฟาร์มโคนม ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ และทัศนคติต่อสหกรณ์ เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละชนิดในสมการแบบ Stepwise Method ผลคือ จะมีปัจจัย 2 ตัวแปรที่ผ่านเข้ามาในสมการ ได้แก่ ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ ค่าสัมประสิทธิ์ มีเครื่องหมายบวก ส่วนสภาพตำแหน่งทางสังคมค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นลบ และเมื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยแต่ละชนิดด้วย t - value ปรากฏว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่ถูกเลือกเข้าไปในสมการ เนื่องจากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างๆ ของสหกรณ์คงเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ ความร่วมมือของสมาชิกสหกรณ์ ปัญหาที่สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่พบ คือ การจ่ายเงินของสหกรณ์ค่าน้ำนมดิบให้แก่สมาชิกซึ่งจะได้รับเดือนละครั้งเท่านั้น ปัญหาเรื่องราคาน้ำนมดิบต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิต ปัญหาราคาสินค้าที่สหกรณ์จำหน่ายบางอย่างราคาถูกแต่ไม่มีคุณภาพ ปัญหาการผสมเทียม ปัญหาไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ เป็นต้น อุปสรรคด้านการดำเนินงานคือขาดการประสานงานที่ดีระหว่างคณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการและพนักงาน ด้านการตลาดคือสมาชิกไม่สามารถขยายขนาดของฟาร์มได้ เนื่องจากปริมาณน้ำนมดิบมีมากเกินไปที่จะจำหน่ายได้ และสหกรณ์ไม่มีเครื่องสำรองไฟฟ้า เวลาไฟฟ้าดับทำให้ห้องแช่เย็นไม่เย็น ทำให้น้ำนมดิบเสียหายได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์โคนม เชียงใหม่ จำกัด มีประเด็นสำคัญที่พบหลายประเด็นจากการนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสหกรณ์เป็นอย่างดี ในด้านการเลือกตั้งคณะกรรมการว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกเอง ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ที่เป็นเจ้าของสหกรณ์ ผู้ก่อตั้งสหกรณ์ การแก้ไขระเบียบข้อบังคับสหกรณ์ แต่ก็มี ความเข้าใจบางอย่างที่สมาชิกยังเข้าใจน้อย เช่น ผู้มีอำนาจจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ ซึ่งจะสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี (2531) ผลการศึกษาเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า สมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการที่จะให้สหกรณ์เจริญก้าวหน้า ยังมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์ไม่มากพอ จะทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาสหกรณ์ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ด้าน สหกรณ์ เช่น

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ควรจะมีบทบาทการอบรมความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ให้สมาชิกสหกรณ์มากขึ้น เมื่อสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์มาก การเข้ามามีส่วนร่วมกับสหกรณ์ก็มากขึ้นด้วย

2. สมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการที่เข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุริย์พร (2536) ผลการศึกษานี้จะเห็นได้ว่า สหกรณ์ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์มีความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับในระดับสูง ดังนั้นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือสหกรณ์ ถ้าจะไปสนับสนุนช่วยเหลือในสิ่งที่สมาชิกสหกรณ์คาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับให้มากขึ้น สมาชิกส่วนใหญ่ก็จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์มากขึ้นเช่นเดียวกัน เพราะสมาชิกสหกรณ์มีความเชื่อมั่นว่า สหกรณ์ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างแท้จริง

3. ในส่วนทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์ ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ แต่ก็มีทัศนคติบางส่วนเกี่ยวกับผู้บริหารงานสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ยังไม่ค่อยแน่ใจว่า จะมาบริหารงานสหกรณ์อย่างบริสุทธิ์ใจ เพราะในอดีตที่ผ่านมาสหกรณ์ดำเนินธุรกิจล้มเหลว ส่วนหนึ่งมาจากผู้บริหารสหกรณ์ทุจริต เหตุการณ์เก่า ๆ ในอดีตจึงฝังใจสมาชิกส่วนใหญ่มาโดยตลอด สหกรณ์จึงต้องแก้ไขเรื่องนี้ โดยผู้ที่เข้ามาบริหารงานสหกรณ์จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ได้หวังผลประโยชน์จากการเข้ามาบริหารงาน สมาชิกสหกรณ์สามารถตรวจสอบการทำงานได้ และจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกได้รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์โดยตลอด นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จะต้องมีการอบรมชี้แจงให้สมาชิกสหกรณ์ ได้รับทราบและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในสหกรณ์ให้สมาชิกได้เข้าใจ สมาชิกจะมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ และจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์มากขึ้น

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์ ในประเด็นต่าง ๆ คือ

การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม สมาชิกสหกรณ์จะมีส่วนร่วมมาก ทำให้การรับความรู้ต่างๆ จากการดำเนินงานของสหกรณ์ การจัดการฟาร์มโคนม จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จาก สหกรณ์และจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มมากขึ้น

การมีส่วนร่วมในการถือหุ้น สมาชิกสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เนื่องจากสมาชิกยังไม่เห็นความสำคัญที่แท้จริงของการถือหุ้น ซึ่งก็คงมีผลต่อเนื่องจากการบริหารงานล้มเหลวในอดีต สหกรณ์จะต้องมีการชี้แจงให้สมาชิกสหกรณ์เข้าใจถึงความสำคัญของการถือหุ้นกับสหกรณ์ เมื่อสหกรณ์มีหุ้นมากขึ้นก็จะมีทุนดำเนินงานมากขึ้น สหกรณ์จะพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้อง

ไปกู้ยืมเงินจากแหล่งทุนอื่น และจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสหกรณ์ คือ เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสหกรณ์ จากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในการประชุมแก้ไขปัญหาต่างๆ ควรจะมีการกระตุ้นให้สมาชิกสหกรณ์ได้มีการแสดงความคิดเห็นออกมา ไม่ใช่ให้สหกรณ์เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างเดียว ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามความต้องการของสมาชิกได้ เมื่อสมาชิกมีปัญหาต่างๆ สมาชิกก็จะเข้าใจในตัวปัญหาและจะช่วยกันระดมความคิดเห็นแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวความคิดของ นรินทร์ชัย (2523) ในส่วนของสหกรณ์จะเป็นฝ่ายช่วยเหลือ สนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด กับตัวแปรอิสระต่าง ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ รายได้จากการเลี้ยงโคนม ขนาดของฟาร์มโคนม ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ และทัศนคติต่อสหกรณ์ โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในรูปสมการ Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise Method

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ และสภาพตำแหน่งทางสังคมมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ .01 แสดงว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับและสภาพตำแหน่งทางสังคมในระดับสูง โดยความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับมีความสัมพันธ์ทางบวกแสดงว่า เมื่อสมาชิกสหกรณ์มีความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับมาก สมาชิกสหกรณ์จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์มากขึ้น ในขณะที่สภาพตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบแสดงว่า เมื่อสมาชิกมีสภาพตำแหน่งทางสังคม สมาชิกก็ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกสหกรณ์ไม่มีเวลาให้กับตำแหน่งทางสังคมเหล่านั้น เพราะการเลี้ยงโคนมต้องใช้เวลามาก และการปฏิบัติงานกับโคนมจะต้องตรงเวลา ไม่มีวันหยุด ดังนั้นสมาชิกสหกรณ์จึงไม่มีเวลาที่จะไปเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามตำแหน่งทางสังคม ซึ่งการมีตำแหน่งทางสังคมจะต้องมีการเสียสละเวลาในการทำกิจกรรม เช่น เข้าร่วมประชุมหรือเดินทางเข้ารับการอบรม โครงการต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผนและนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ถูกต้องดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิก เช่น การเข้าร่วมประชุม การร่วมถือหุ้นในสหกรณ์ การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสหกรณ์นั้น สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มตัวแทนของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ เพื่อที่จะได้รับรู้ถึงประโยชน์หรือแนวนโยบายในการบริหารงานของสหกรณ์ เพราะสหกรณ์เองเป็นของสมาชิก โดยสมาชิกเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดโดยผ่านที่ประชุมใหญ่ เพราะฉะนั้นประโยชน์ที่ได้รับก็จะเป็นของสมาชิก

2. ควรจัดเจ้าหน้าที่ออกไปพบสมาชิกตามอำเภอต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก สร้างทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการผู้บริหารงานสหกรณ์ และยังเป็นการยืนยันถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ โดยมุ่งช่วยเหลือตัวเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ การปฏิบัติงานประจำวัน อาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ไม่ค่อยพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมากนัก หน่วยงานของรัฐ เช่น สหกรณ์อำเภอ, กรมปศุสัตว์ และสหกรณ์เอง ควรจัดการฝึกอบรมเทคนิคใหม่ๆ ที่ทันสมัยและประหยัดเพื่อให้สมาชิกนำไปใช้เพื่อหาช่องทางลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง แต่มีประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น สามารถผลิตน้ำนมดิบที่สะอาดบริสุทธิ์และมีคุณภาพดี เพื่อสมาชิกจะมีรายได้เพิ่มขึ้น

4. ด้านการตลาดของสหกรณ์ ปัจจุบันพบว่า สหกรณ์ไม่รับสมาชิกเพิ่มขึ้น และไม่ส่งเสริมให้สมาชิกขยายฟาร์มโคนมเพราะน้ำนมดิบมีปริมาณมากเกินไป เพื่อให้สมาชิกมีประสิทธิภาพในการผลิตน้ำนมดิบมากขึ้นนั้น ควรจะดำเนินการดังนี้

4.1 น้ำนมดิบส่วนใหญ่จะรวบรวมไปจำหน่ายให้แก่บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด บริษัทแสวงไทยไอศกรีม จำกัด นั้น ควรที่จะมีการวางนโยบายในการขยายตลาดว่าในปีถัดไปจะมีโควต้าในการรับซื้อเพิ่มขึ้น

4.2 น้ำนมดิบที่ส่งขายตามโควต้าที่กำหนดให้สหกรณ์ส่งได้ในแต่ละปีมีจำนวนจำกัด สหกรณ์เองควรจำหน่ายนมพาสเจอร์ไรส์แก่บุคคลทั่วไปในภาคเหนือและภาคกลาง โดยมี ตัวแทน

จำหน่ายนมมารับนมพาสเจอร์ไรส์ที่หน้าโรงงานสหกรณ์ สหกรณ์ควรที่จะส่งเสริมและขยายการตลาดนมพาสเจอร์ไรส์ให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันด้านการตลาดได้ เช่นมีการปรับปรุงในเรื่องของรสชาติให้ทันสมัย เช่น รสจืด รสช็อคโกแลต รสหวาน รสตรอเบอร์รี่ รสกาแฟ รสใบเตย และรสอื่นๆ เป็นต้น สหกรณ์ควรขออนุมัติกู้ยืมเงินจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการลงทุนสร้างห้องเย็น เพื่อเก็บรักษาผลิตภัณฑ์นมพาสเจอร์ไรส์ต่อไป

4.3 สหกรณ์ควรซื้อเครื่องสำรองไฟฟ้า สำหรับห้องแช่เย็นและการเก็บรักษา เพื่อรักษาคุณภาพของน้ำนมให้มีคุณภาพคืออยู่เสมอ

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกที่จะมีผลทำให้สหกรณ์ประสบผลสำเร็จได้นั้น มิใช่ขึ้นอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคคล 3 ฝ่าย คือ สมาชิก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และคณะกรรมการบริหารงาน โดยมีฝ่ายจัดการ (ได้แก่ผู้จัดการและพนักงาน) เป็นผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารงานสหกรณ์เป็นการบริหารงานของกลุ่มบุคคลที่มีฐานะเท่าเทียมกัน โดยยึดหลักการประชาธิปไตย เสาหลักที่สหกรณ์ตั้งอยู่ได้คือสมาชิกสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์ปราศจากการสนับสนุนของสมาชิก สหกรณ์ก็จะล้มเหลวได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์โคนม ในระดับที่กว้างขวางขึ้นหลายๆ สหกรณ์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างพื้นที่ที่สมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ เพื่อจะได้ตัวชี้วัดที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แท้จริง เพื่อจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาให้ได้มากที่สุด

2. ในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลในทางอ้อมด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ อาจจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการมีส่วนร่วม (ชั่วโมง) หรือ อาจจะขึ้นอยู่กับวันทำงาน (วันจันทร์ - วันศุกร์), วันว่าง (วันเสาร์ - อาทิตย์), วันหยุดของทางราชการหรือวันสำคัญๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา การให้บริการเงินทุนกู้ยืมแก่สมาชิกสหกรณ์ การให้เงินทุนบริจาคให้กับสังคม สาธารณกุศล เป็นต้น